

Το σύντομο καλοκαίρι του εξτρεμισμού

Του **ΝΙΚΟΥ ΜΑΡΑΝΤΖΙΔΗ***

Πώς τα φέρνει καμιά φορά η ζωή! Μέσα στην ίδια εβδομάδα στα μέσα του καλοκαιριού, οι δύο σταρ του ακροδεξιού και ακροαριστερού εξτρεμισμού, ο Η. Κασιδιάρης και ο Ν. Μαζιώτης, βρίσκονται πλέον αντιμέτωποι με τη σιδηρά πυγμή του νόμου. Κατηγορούμενος ως μέλος εγκληματικής οργάνωσης, ο βουλευτής της Χρυσής Αυγής κρίθηκε προφυλακιστέος καθώς θεωρήθηκε ύποπτος για τέλεση μελλοντικών αδικημάτων εξαπίτας του βίαιου χαρακτήρα του. Ο Μαζιώτης, από την άλλη, με πλούσιο «βιογραφικό» παράνομων πράξεων αποτέλεσε ηγετική μορφή μέσα στους κύκλους της «αντιεξουσιαστικής» οργανωμένης βίας. Αν και οι διαφορές μεταξύ των δύο προσώπων είναι μεγάλες, όπως και η φύση των κατηγοριών που αντιμετωπίζουν από την πλευρά της Δικαιοσύνης, υπάρχουν στοιχεία που τους ενώνουν: το μίσος τους για την ανοικτή κοινωνία και η ροπή τους στη βία. Γενικότερα, οι δύο παραπάνω

ενσαρκώνουν με τον πιο εύληπτο τρόπο την απειλή έναντι της φιλελεύθερης δημοκρατίας, όπως αυτή εκφράζεται από τα εξτρεμιστικά άκρα.

Είναι γεγονός πως παρά τις όποιες δικαιολογημένες κριτικές έχουν ασκηθεί για την ποιότητα της διακυβέρνησης τα τελευταία χρόνια, δεν μπορούμε να μην παρατηρήσουμε πως, έστω και με πολλές παλινωδίες, η φιλελεύθερη δημοκρατία ξαναβρίσκει στις μέρες μας τους βηματισμούς της και κυρίως τη χαμένη της αυτοπεποίθηση.

Το 2010-2012 η δημοκρατία έδειχνε να στέκεται στο χείλος της αβύσσου. Είχε ήδη ξεκινήσει να βαδίζει προς τα εκεί από τα Δεκεμβριανά του 2008, όταν η κοινωνία και το πολιτικό σύστημα ανέχτηκαν ή και υποστήριξαν τη διάλυση του κοινωνικού ιστού εν ονόματι μιας δικαιολογημένης κοινωνικής διαμαρτυρίας. Στη συνέχεια, τα γεγονότα της Μαργίν, οι δεκάδες προπηλακισμοί και ξυλοδαρμοί βουλευτών, η έκρηξη των «Αγανακτισμέ-

νων», η άγαρμψη κατάρρευση της κυβέρνησης Παπανδρέου, η εκλογική εκτόξευση της Χρυσής Αυγής, η άνοδος των λαϊκιστικών κομμάτων γέννησαν σε πολλούς πολίτες τον δικαιολογημένο φόβο πως η χώρα κατευθυνόταν στο χάος. Ο συνδυασμός της οικονομικής κρίσης με την κρίση νομιμοποίησης που βίωνε το πολιτικό σύστημα ήταν ό,τι χειρότερο μπορούσε να συμβεί. Οι θεσμοί έδειχναν εξασθενημένοι, το Κοινοβούλιο παραλυμένο από τον φόβο του και η απαισιοδοξία είχε κατακλύσει τους πάντες.

Η διατήρηση της χώρας εντός ευρωπαϊκού πλαισίου τον Ιούνιο του 2012 υπήρξε σωτήρια για όλους, ακόμη και για εκείνους που δεν τη θέλησαν τότε. Συνέβαλε με καθοριστικό τρόπο στο να πέσουν σταδιακά οι τόνοι και η δημοκρατική ομαλότητα να ξαναπάρει το πάνω χέρι.

Χάρη στην ευρωπαϊκή πυξίδα και παρά τις όποιες (πολλές) κυβερνητικές αστοχίες, το δημοκρατικό πολίτευμα

συνεχίζει να καθορίζει τους κανόνες του παιχνιδιού. Σε ό,τι αφορά την αξιωματική αντιπολίτευση, μέσα από πישωγυρίσματα, αφέλειες, φθηνούς λαϊκισμούς, αργά και βασανιστικά, αφομοιώνεται στο παιχνίδι της δημοκρατικής διακυβέρνησης. Από την όλη ιστορία η Αριστερά πήρε ήδη ένα σημαντικό μάθημα (αν και μερικοί από τους αντιπροσώπους της είναι ανεπίδεκτοι μαθήσεως): η ανοικτή κοινωνία, η αντιπροσωπευτική δημοκρατία και οι θεσμικοί συμβιβασμοί αποτελούν στην Ευρώπη το μοναδικό και αδιαπραγμάτευτο πλαίσιο πολιτικής λειτουργίας. Οποιοσ δεν θέλει να σεβαστεί αυτό το πλαίσιο, θα βρεθεί έξω από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Στη συνέχεια, και εφόσον καταφέρει να κερδίσει τις επόμενες εθνικές εκλογές, η Αριστερά θα πάρει μετά βεβαιότητας κι ένα δεύτερο μάθημα: θα εμπεδώσει πως δεν υπάρχει πουθενά στον κόσμο τζάμπα γεύμα. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να είναι έτοιμη να πληρώσει το κόστος των προσδοκιών

που η ίδια καλλιέργησε. Θα υποχρεωθεί είτε να προσαρμοστεί είτε να δηλώσει αδυναμία να κυβερνήσει, χωρίς να αποκλείεται να συμβούν και τα δύο ταυτόχρονα. Τίποτε δραματικό στις ώριμες δημοκρατίες, καθώς οι τελευταίες όπως και η φύση απεχθάνονται το κενό.

Η αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής ως εγκληματικής οργάνωσης από τη Δικαιοσύνη και η σταθερότητα προς αυτήν την κατεύθυνση που επέδειξε η κυβέρνηση (παρά τη θεσμική ιλαροτραγωδία Μπαλτάκου) αποτελεί ένα σημείο-κλειδί για την εξέλιξη των πραγμάτων που από εδώ και στο εξής θα πρέπει να είναι ξεκάθαρα: όποιος υπονομεύει το δημοκρατικό πολίτευμα με έκνομες «μεγάλες» ή «μικρές» ενέργειες, θα πρέπει να είναι έτοιμος να λογοδοτήσει στη Δικαιοσύνη. Η δημοκρατία θα πρέπει να δείξει αποφασιστικότητα και να επιδείξει μηδενική ανοχή στον εξτρεμισμό.

Εντέλει, όποιος κι αν είναι οι δυσκολίες που έχουμε μπροστά μας,

υπάρχουν και χαρμόσινα νέα: παρά τις όποιες εκλογικές επιτυχίες απολαμβάνει η άκρα δεξιά τα τελευταία χρόνια και την όποια γοητεία ασκεί στους νέους και τους απελπισμένους η ακροαριστερή βία, και οι δύο εξτρεμισμοί βρίσκονται σε φθίνουσα πορεία σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Ευτυχώς για τη δημοκρατία μας, φαίνεται πως έχασαν την ευκαιρία τους εκεί κάπου ανάμεσα στο 2008 και το 2012, όταν το πολιτικό σύστημα κινδύνεψε να αποσταθεροποιηθεί και να οδηγηθούμε από την αναρχία στον αυταρχισμό. Αφού ο εξτρεμισμός δεν τα κατάφερε τότε, μοιάζει δύσκολο να τα καταφέρει τώρα. Όπως θα 'λεγε και ο Ισπανός αναρχικός Ντουρούτι, δεν μπορείς να κάνεις την ίδια επανάσταση δύο φορές.

* Ο κ. Νίκος Μαραντζίδης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Καρόλου στην Πράγα και στο Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας.